13. Kdo srazil zvíře, platí léčbu

KURZ PRÁVNÍ SEBEOBRANY

VAŠE PRÁVA

Vlastník zvířete má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s péčí o zdraví zraněného zvířete.

Náklady spojené s péčí o zdraví zvířete mohou podstatně překročit cenu zvířete, pokud je chovatel v postavení poškozeného vynaloží rozumně a účelně.

Vlastník zraněného zvířete má právo požadovat po škůdci přiměřenou zálohu na výše uvedené výdaje.

Za určitých okolností má vlastník, který zranění či úmrtí zvířete pociťuje jako osobní neštěstí, právo na náhradu této nemajetkové újmy.

Stejná práva má vlastník i tehdy, když jeho zvíře později zemřelo.

Pokud je škoda způsobena na zvířeti – je zraněno nebo usmrceno –, použije se ustanovení paragrafu 2970 nového občanského zákoníku a vlastníkovi zvířete odpovídá ten, kdo zvíře zranil či usmrtil.

VAŠE POVINNOSTI

Vlastník zraněného zvířete musí prokázat, kdo zvíře zranil. Vlastník zraněného zvířete musí rovněž prokázat, jak ke zranění došlo a jaká škoda mu tím vznikla. Stejné povinnosti má i vlastník usmrceného zvířete.

Pečovatel o zvíře má povinnost nahradit majiteli škodu na zvířeti, o které se stará. Vždy jde totiž o smluvní vztah. Zákon nečiní rozdílu mezi péčí bezplatnou a placenou. Povinností pečovatele je vrátit zvíře vlastníkovi zdravé. Pokud tak neučiní a zvíře v době péče zemře nebo je zraněno, poruší pečovatel svoji povinnost vrátit zvíře ve stavu, v jakém je převzal. Stává se tedy odpovědným za stav zvířete.

Pečovatel má možnost být své odpovědnosti zproštěn pouze tehdy, prokáže-li, že mu v tom zabránila nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Například když zvíře zemřelo v důsledku zdravotního stavu, v jakém bylo pečovateli předáno.

Připravil Petr Toman, kancelář Toman, Devátý & partneři

Přejetí psa sice nepostihuje české právo ani zdaleka tak přísně jako sražení člověka, přesto je tato situace pro viníka značně nepříjemná. **Pokud je zvíře zraněné, musí viník zaplatit veškeré náklady na jeho léčbu,** byť třeba několikanásobně přesáhnou cenu zvířete. Teoreticky je možné se domáhat odškodnění také kvůli citové újmě.

JAN JANUŠ
redaktor LN

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

Nový občanský zákoník věnuje zvířatům značnou pozornost. Výslovně totiž stanoví – na rozdíl od ještě před nedávnem účinné úpravy –, že nejsou věcmi. Podle kodexu mají živá zvířata zvláštní význam a hodnotu již jako tvorové nadáni smysly.

Z právního hlediska se tak donedávna postavení zvířat od neživých věcí tolik nelišilo. Navíc nejde jen o čistě akademické hledání rozdílů v zákoníku – současné legislativní ukotvení zvířat má totiž jasné dopady při náhradě škody. Takže ve chvíli, kdy vám někdo přejede autem psa, se podle aktuálního zákoníku můžete domoci mnohem více opatření a také vyšší sumy peněz, než kdyby šlo jen o obyčejnou, neživou věc.

Za psa dostanete víc než za krávu

Pes se stává obětí nějaké nehody poměrně často: srazí jej nepozorný řidič nebo ho třeba neoprávněně odstřelí nerudný myslivec. Může se stát také to, že se třeba o koně stará na základě smlouvy určitý pečovatel a zvíře kvůli němu uhyne. České právo ale mezi těmito situacemi nerozlišuje. Coby náplast na způsobenou bolest a těžkosti nabízí poškozeným hlavně peníze. „Jako vlastník psa máte právo na náhradu škody. Zvíře není to samé, co neživá věc, základní principy náhrady škody na zvířeti se ale uplatňují shodným způsobem," říká právník Petr Bezouška z kanceláře PRK Partners.

Nejprve se tedy postupuje podobně jako v případě, kdy vám někdo rozbije okno. „Vlastník může žádat náhradu uvedením v předešlý stav, například aby škůdce zvíře vyléčil, nebo náhradu v penězích," popisuje Bezouška. Práv ale má vlastník zvířete přece jen více. „Odlišnost od neživé věci je v tom, že náklady na léčení musí škůdce nahradit, i když podstatně přesahují cenu zvířete," uvádí Bezouška. „Toto právo má vlastník i tehdy, když zvíře později v důsledku zranění zemře," dodává advokát Petr Toman z kanceláře Toman, Devátý & Partneři.

Je tak úplně jedno, že váš voříšek nemá – vyjádřeno penězi – téměř žádnou hodnotu, třeba když jste si ho vzali z útulku. Jeho léčení může stát desetitisíce korun a vašemu domácímu mazlíčkovi třeba nakonec ani nezachrání život – viník ale zaplatí celou léčbu.

Může se však bránit a odmítat zaplatit například zbytečně provedené operace. Jak připomíná Petr Bezouška, vždy musí jít o účelně vynaložené náklady. Navíc musíte náklady dokázat, například fakturami od zvěrolékaře. „Je zřejmé, že například u užitkových zvířat chovaných pro výrobu živočišných produktů, například krav nebo slepic, budou náklady zřídka přesahovat obvyklou cenu zvířete. Jinak tomu bude u domácích zvířat chovaných pro potěchu či plnících v domácnosti chovatele určitou funkci, jako je například hlídací pes nebo tažný kůň," rozlišuje Bezouška.

13. DÍL: ŠKODY NA ZVÍŘETI

Při posuzování účelnosti je podle něj také nutné zohlednit zvláštní vlastnosti zvířete a jejich specifika: „Například to, že jde o asistenčního psa, závodního koně či cvičenou opičku." Pokud se viník s majitelem zvířete nedohodne a případ jde k soudu, o vyjádření ohledně oprávněnosti nákladů může být požádán soudní znalec.

Viníka si klidně i vyfoťte

Podobně jako při autonehodě musíte i při zabití či zranění zvířete zjistit, po kom máte vlastně náhradu škody požadovat. Pokud neznáte člověka, který vám naboural auto, můžete se s náhradou škody rozloučit – a to samé platí i ve chvíli, kdy nezjistíte, kdo má na svědomí vašeho mazlíčka. „Vlastník zraněného či usmrceného zvířete musí především znát toho, kdo jeho zvíře zranil či usmrtil. Tedy v daném případě vlastníka automobilu, popřípadě jeho řidiče," potvrzuje Petr Toman.

Představme si tedy situaci, že vašeho psa přejede automobil. Co je důležité pro dokazování? „I přes traumatizující situaci by měl poškozený pokud možno zjistit jméno řidiče, zapsat si registrační značku automobilu, nafotit alespoň mobilem vzniklou situaci, získat potvrzení řidiče o zranění či usmrcení zvířete, zapsat si jména svědků a podobně," vypočítává Petr Toman a představuje další krok: „Pokud vlastník zvířete těmito základními údaji disponuje, pak je třeba objektivně vyhodnotit, zda ke zranění či usmrcení zvířete došlo opravdu v důsledku porušení povinnosti řidiče vozidla. Zda si za to nemůže vlastník zvířete sám."

Citovou újmu za mrtvé zvíře české soudy ještě neřešily

Řidič totiž neručí za smrt či zranění psa za všech okolností. Musí jet třeba příliš rychle nebo nepozorně. „Pouze v případě, že bylo zvíře usmrceno v důsledku porušení povinností řidiče, například pokud nedal přednost na přechodu majiteli zvířete a zranil či usmrtil pouze zvíře, lze činit další právní kroky a vymáhat náhradu škody," potvrzuje Petr Toman.

Pokud ale řidič pojede přesně podle pravidel silničního provozu a pes mu vběhne pod kola, za způsobený stav nijak neručí. Naopak, pokud se následkem incidentu poškodí automobil, může majitel zvířete platit ještě řidiči.

Na viníkovi pak můžete požadovat i náhradu takzvané nemajetkové újmy. Tedy například kompenzaci za citové útrapy, které kvůli smrti milovaného zvířete prožíváte. „Podmínky jsou ale vcelku přísné," upozorňuje Petr Toman. „Vzhledem k tomu, že žádný český soud dosud takový případ nerozhodoval, není v tuto chvíli jasné, zda lze toto ustanovení použít a jak jej budou soudy vykládat," dodává.

Obsah kurzu

22. 1. Autohavárie - viník
23. 1. Autohavárie – nabouraný
25. 1. Dopravní přestupky
26. 1. Body za přestupky
27. 1. Pokuty za přestupky
28. 1. Odebrání řidičského průkazu
29. 1. Pokuty od úřadů
30. 1. Nedodržování nájemní smlouvy
1. 2. Šikana pronajímatelem
2. 2. Šikana nájemníkem
3. 2. Vztahy se sousedy
4. 2. Škody způsobené zvířetem
5. 2. Škody na zvířeti
6. 2. Co si ohlídat při stavbě
8. 2. Stavební úřad – spory
9. 2. Plánované stavby a jak je zastavit
10. 2. Získávání informací
11. 2. Spory s řemeslníky
12. 2. Reklamace a vrácení zboží z kamenného obchodu
13. 2. Reklamace a vrácení zboží z internetového obchodu
15. 2. Reklamace služeb
16. 2. Stahování filmů z internetu, focení umění
17. 2. Pacient u lékaře
18. 2. Pacient v nemocnici
19. 2. Chyby lékaře
20. 2. Zákazník v lékárně
22. 2. Právo na léky a pomůcky
23. 2. Spamy a průzkumy
24. 2. Sebeobrana a zákroky proti zlodějům
25. 2. Kde získávat informace o právu

Oznámit musíte jen největší zločiny

Týrá někdo ve vašem okolí zvíře? Pak vám nic nebrání podat na něj trestní oznámení (*jeho obecný vzor najdou předplatitelé LN v digitální čtečce, pozn. red.*), může totiž jít o trestný čin. Pokud totiž kdokoliv ubližuje zvířeti zvlášť surovým způsobem – a je úplně jedno, zda jde o jeho majitele, nebo o úplně cizího člověka –, hrozí mu za to až dva roky vězení.

Když zvíře dokonce zabije nebo zmrzačí, může dostat až tři roky „natvrdo". Trestní zákoník tvrději postihuje ty, co za takovéto jednání byli v posledních třech letech trestáni, a také ty, kteří týrali více zvířat najednou nebo se takového prohřešku dopustili na veřejnosti.

Zákon ukládá oznámení...

Trestní oznámení v případě týrání zvířat podávat nemusíte. Trestní zákoník vás k tomu nenutí, a půjde tak spíš o vaši iniciativu a vnímání spravedlnosti. Zcela jiné je to ale u závažnějších trestných činů. Tedy u těch, které trestní zákoník postihuje vyššími sazbami.

Pokud jste například svědky vraždy, těžkého ublížení na zdraví, podplácení či přijetí úplatku, ze zákona máte povinnost oznámit to policii či státnímu zastupitelství. Jinak vám bude hrozit obvinění z jiného trestného činu – „neoznámení trestného činu". Ten popisuje paragraf 368 trestního zákoníku.

Oznámení musíte učinit bezodkladně, tedy co možná nejdříve. Pokud to neuděláte, vystavujete se postihu – až třemi roky za mřížemi. Výjimkou je pouze situace, kdy by kontakt s policií či státním zastupitelstvím ohrozil přímo vás nebo vaše blízké. Musí však jít o nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání. Výjimku z oznamovací povinnosti mají jen některé profese, například advokáti nebo duchovní.

PRÁVNÍ DOKUMENTY

Vzory dokumentů jsou ke stažení zdarma pro předplatitele na www.lidovenoviny.cz/dokumenty. Případné dotazy směřujte na linku callcentra 225 555 533.

Pokud se coby pasivní pozorovatelé dostanete do nějaké nepříjemné kriminální situace a zvažujete, co musíte udělat, seznamte se také s paragrafem 367 trestního zákoníku. Ten dopadá zejména na přípravu a páchání závažných trestných činů. Některé prohřešky – opět například vraždu, těžké ublížení na zdraví, podplácení nebo přijetí úplatku – se totiž musíte pokusit i překazit. Například příslušným oznámením policii nebo státnímu zastupitelství. I zde platí řada výjimek, základní pravidla jsou ale pevná.

Pozor na křivé obvinění

Trestní oznámení může podat kdokoliv kdykoliv. Stačí mít třeba jen podezření, že se děje nějaká nepravost. Musí to ale být podezření alespoň nějak oprávněné – existuje totiž také trestný čin spočívající v křivém obvinění.

„Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta," zní základní vymezení tohoto trestného činu. Trest může být ale ještě mnohem horší: za křivé obvinění totiž hrozí při nejhorších prohřeších až deset let vězení. Třeba když takovým činem způsobíte škodu alespoň pět milionů korun.

A jak se trestní oznámení podává? „Mohu ho podat ústně do protokolu, kdy na policii vylíčím, co se stalo, nebo písemně. Doporučil bych se pod něj podepsat," vysvětluje Lukáš Bohuslav z pražské právnické fakulty. „V trestním oznámení je třeba vylíčit skutek, to znamená přesně popsat jednání, ke kterému došlo, jaký tam byl problém a k jakému následku došlo. Zkrátka vylíčit co možná nejvíce okolností, které by mohly policejnímu orgánu pomoct vyšetřit danou událost," upřesňuje. jj

CODEXIS®
Vzory smluv a podání poskytl právní systém CODEXIS®